

Session 8. *Lektioner*

FILMKLIPPET:

I filmen *Lektioner* får vi inblick i klassrummen på en skola och de lektioner som hålls där.

TEMAN:

Filmen och dagens session tar upp frågor som rör var normer skapas och befästs, olika föreställningar kring vad som är naturligt och onaturligt och hur vi kan jobba med aktivism för att motverka begränsande normer.

SYFTE OCH UPPLÄGG:

Syftet med dagens session är att ge deltagarna verktyg att identifiera och analysera normer och de situationer då de manifesteras och befästs. Utifrån en sådan analys identifierar vi sedan strategier och metoder för förändringsarbete.

Efter en genomgång av de mål som deltagarna satt upp för sig själva under förra sessionen tittar vi på filmen *Lektioner*. En analys av situationerna i filmen leder oss in på temat normer. Tillsammans utforskar vi vilka normer som finns kring kön och sexualitet och hur de samverkar med varandra och andra normer i samhället. Vi går vidare med att fritt fantisera kring hur världen skulle se ut om vi själva fick bestämma. Efter att ha identifierat vad aktivism kan vara avslutar vi dagen med en övning där vi konkret och praktiskt förändrar världen.

MATERIAL:

- » DVD-spelare
- » Filmen *Kompassen*
- » Papper och pennor
- » Känslotermometern, se SID 13.

Uppföljning av målen (10 MIN)

— Hur har det gått med de mål ni satte upp för er själva förra gången? Hur kändes det att göra det ni bestämt er för att göra?

Deltagarna får i tur och ordning berätta hur det har gått. Be dem visa på Känslotermometern hur det kändes när de gjorde det de bestämt sig för förra gången.

Om det är någon som inte fullföljt sitt mål är det också en viktig erfarenhet. Ta reda på varför och hjälp till att planera så att deltagaren kan göra det till nästa gång eller ställa rimligare krav på sig själv. Ledaren kan med fördel engagera hela gruppen i detta.

Visa filmen och analys (15 MIN)

Visa filmen *Lektioner*. Be deltagarna analysera filmen i helgrupp.

— Vad händer i den här filmen? Vad handlar den om? Känner ni igen er i de scener som utspelar sig i filmen? En sak som lärarna i filmen pratar om är normer. Är det någon som vet vad norm betyder?

Låt deltagarna komma med förslag kring vad normer är.

— Det handlar om oskrivna regler som finns i samhället. En sak som är typisk för normer är att de ofta märks först när någon bryter mot dem. Alla som någon gång bryter mot en norm märker det genom att de blir straffade på något sätt, att omgivningen reagerar negativt.

Det finns bland annat normer som rör just kön och sexualitet, alltså normer som har att göra med hur vi förväntas bete oss beroende på vad för kön vi har, vem vi förväntas bli kära i och hur vi förväntas klä oss och vara.

Normschemat (30 MIN)

Rita med deltagarnas hjälp upp normschemat kring kön och sexualitet på tavlan. Uppmuntra till diskussion. Se bild på nästa sida.

— För att komma på hur normer kring kön och sexualitet ser ut ska vi nu tillsammans följa en tjej och en kille genom livet.

Hur bestäms ett nyfött barns biologiska kön?

Vad är det som avgör vilket juridiskt kön ett nyfött barn får?

Varför vill omgivningen veta vilket kön ett nyfött barn har?

Tilltalar de vuxna i barnens omgivning barnen på samma eller olika sätt beroende på om de uppfattas som tjejer eller killar?

Finns det typiska tjejkläder och killkläder? Varför ser de olika ut?

Finns det typiska tjejleksaker och killeleksaker?

När barnen blir lite äldre och börjar skolan, vad förväntas tjejer och killar göra på fritiden?

När de båda personerna blir lite äldre och går på högstadiet, hur förväntas de då bete sig och klä sig? Ser förväntningarna annorlunda ut nu, jämfört med när de var yngre?

När personerna ska välja gymnasieutbildning, förväntas de då välja samma utbildningar eller finns det skillnader? Vilka i så fall?

Om en person på högstadiet eller gymnasiet beskrivs som en ”snygg tjej”, hur tänker man sig då att personen ser ut?

Och en ”snygg kille”, hur ser en sådan ut?

Om personerna går på en skolbal, hur förväntas de då klä sig och vem ska de gå dit med?

Om det är luciatåg på skolan där personerna går, vem får då vara lucia?

Vem av personerna blir oftast avbruten när det pratar? Och vem avbryter oftast?

Vem förväntas ha högst betyg i skolan?

Vilken av personerna har störst makt i samhället? Vem tjänar mest pengar?

— Wow, vilken koll ni har på hur normer fungerar. Nu ska vi se vad som händer om någon går över gränsen för vad som förväntas av dens kön.

Om en kille är på de sätten som vi har kommit fram till att tjejer förväntas vara på, vad händer med synen på honom då? Vem förväntas han bli kär i?

Och en tjej som är ”killig”, hur blir det om hon blir kär i killar, vad händer med bilden av henne då?